

Предградие на фали и смрад

Едуард Кери

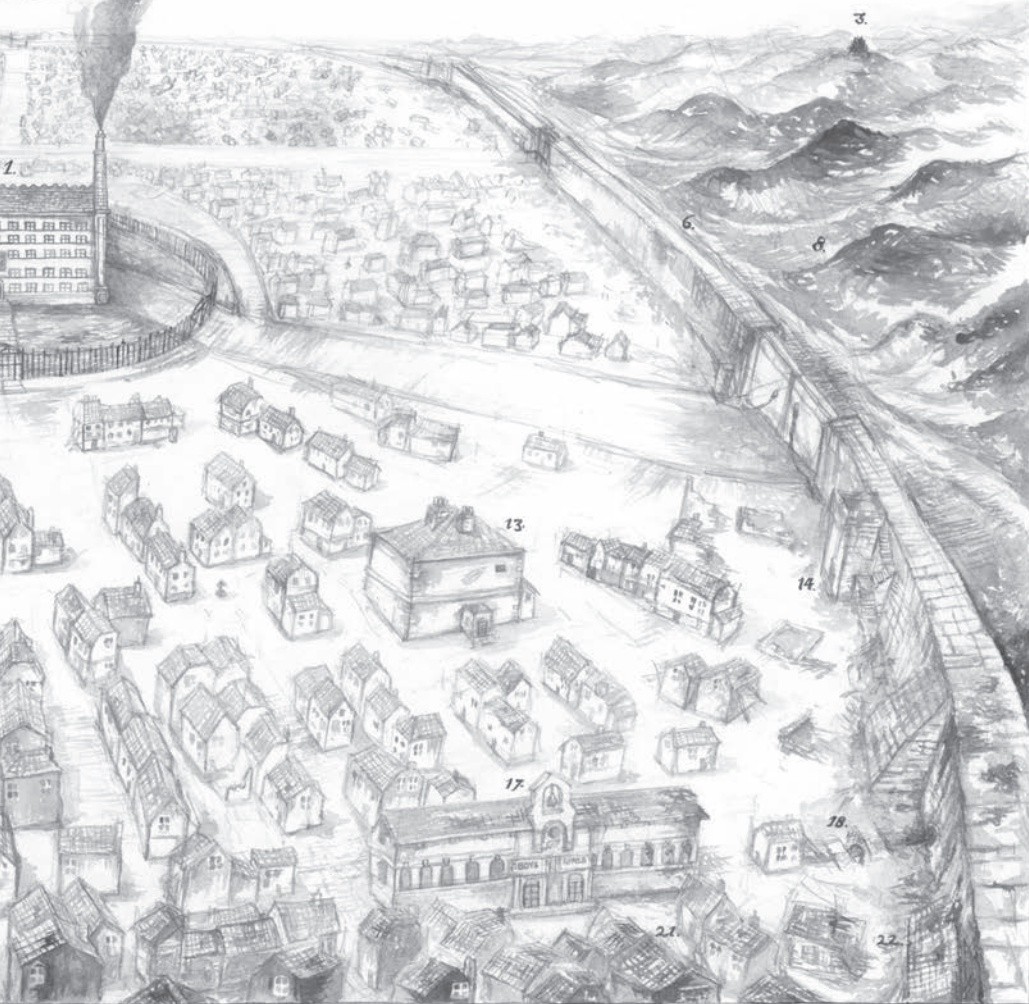

1. Фабриката „Лавров лист“
2. Сграда на парламента
3. Имението на бунището
4. Река Темза
5. Лондонската стена
6. Бунищната стена

7. Част от Ламбет
8. Част от бунището с лондонски отпадъци
9. Чистият дом на госпожа Уайтинг
10. Полицейска централа при Лондонската стена
11. Старата житна борса
12. Джебадая Грис, аптекар

Смрад

13. Полицейско управление
14. Наблюдателна кула на Бунищната стена
15. Казармите на Ламбет
16. „Бунищната отмора“
17. Училище

18. Скривалището на Сара Джейн Хейуърд
19. Дом на плъховете
20. Пекарна за пай на Фалшсмрад
21. Убежището на Шивача
22. Сиропиталище

Айърлонгър

книга втора:

Предградие
на
фали и смрад

текст и илюстрации
Едуард Кери

Артлайн Студиос
София, 2022

Edward Carey
FOULSHAM
Copyright © Edward Carey, 2014
All rights reserved.

*Тази творба е художествено произведение.
Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт
на въображението на автора. Всички изказвания, случки,
описания, информация и материали от всякакъв друг вид,
съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел
забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност,
нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени,
тъй като това може да доведе до наранявания.
Всички права запазени. Никаква част от тази книга не
може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното
знание и писменото позволение на издателя.*

ПРЕДГРАДИЕ НА ФАЛШ И СМРАД

ЕДУАРД КЕРИ

2022 Студиото на А

Всички права запазени.

Превод: © 2019 Ивелина Минчева-Бобадова

Редактор: Венелин Пройков

Коректор: Светлана Минева

Предпечат и печат: Студиото на А

Издател: Студиото на А

България, София 1421

кв. Лозенец, ул. „Червена стена“ № 4

тел. +359 2 411 00 02

artline-comics.net

facebook.com/ArtlineStudios.LTD

artline@artline-comics.net

ISBN 978-619-193-217-7

На Гъс

Първа част
Улиците на Фалисград

Джеймс Хенри Хейцърг и
гувернантката му Ейда Кружанкс

1

Наблюдения от една детска стая

Разказът на Джеймс Хенри Хейуърд, собственост на
фабриката при имението Лавров лист,
Форличингъм, Лондон

Казаха ми, че съм единственото дете в цялата огромна сграда, но не бях. Знаех, че не съм. Понякога чувах гласовете им – на останалите деца. Чувах ги да се обаждат някъде отдолу под нас.

Живеех в оскъдна стая с гувернантката си. Ейда Крукшанкс беше името ѝ. „Госпожице Крукшанкс“ трябваше да я наричам. Много често ми даваше със супена лъжица лекарство за прочистване на червата, което имаше доста странна миризма, но някак ме затопляше отвътре, като че ли прогонваше студа. Даваше ми се да ям сладки неща – хапвах кекс и чаен сладкиш, хапвах и форличингъмски пай, който, честно казано, не ми беше от най-любимите с традиционно поизгорялата си коричка и пълнеж от наквасени остатъци, полети със сладникава меласа, която да прикрие вкуса. Госпожица Крукшанкс казваше, че трябва да си изяддам всичко до трошичка и ми се караше, ако не го правех. И така си го изяддах.

Разказваше ми чудати истории госпожица Крукшанкс, като не ги четеше от книга, а ги имаше в главата си – седаше до мен със строгия си поглед и започваше с: „А сега, дете, ето това е самата истина...“.

– Съществуват два типа хора – такива, които знаят за предметите, и такива, които не знаят. И тъй като аз самата съм от групата на първите, мога да ти разкажа. Мога да ти разкажа, че едно време съществувало място, където предметите не правели това, което им се казвало. На това място, няма да ти кажа името му, не бих си позволила тази волност, та на това място хората така се оплели и объркали с вещите, че вещите можели да заприличат на човеци и човек по същия начин можел да бъде определен. На това място трябвало много да внимаваш какво взимаш в ръце, защото може и да си мислиш, че държиш една обикновена чашка за чай, но тя впоследствие да се окаже някой на име Фредрик Смит, който е бил превърнат в чашка. А из това място се разхождали върховни господари на вещите, ужасяващи домакини на имения, които можели да превърнат човек във вещь, без дори да им мигне окото. Какво ще кажеш за това, а?

– Трудно бих казал каквото и да било за това, госпожице Крукшанкс.

– Е, тогава добре си помисли и ми кажи.

Много често ме питаше:

– Още ли е в теб? Покажи ми го сега! Покажи ми!

И тогава аз изваждах от джоба си златния си половин британски суверен и ѝ го показвах. Трябваше винаги да нося тази монета със себе си, беше лично моят суверен. А какъв шум само се вдигаше около него! Ако го извадех сред хора, всички наоколо в голямата стара сграда зяпваха изумени, но тогава госпожица Крукшанкс се разпищяваше:

– Прибери го! Прибери го далече от хорските очи! Не е безопасно! Не е! Не знаеш кога кой те наблюдава!

От време на време ме викат извън детската ми стая, за да се срещна със стареца. Изпращат ме в неговите просторни покои с многото рафтове, а той ме оставя да разглеждам нещата, наредени по тях, макар и да не ми дава да ги пипам. Имаше

най-причудливи неща, някои от които просто боклуци – парчета от стари тръби, керемиди, стара тенекиена чаша за чай, но и други, които блестяха, направени от сребро или злато. Не знам защо ги пазеше всичките. Предполагам, бяха част от специалната му колекция. Реших, че и аз бих искал някой ден да си имам такава.

Първото нещо, което винаги трябваше да направя, когато ходех при стареца, беше да му покажа суверена ми. Носех му го и му го подавах в едрите, набръчкани ръце. Той го разглеждаше и обръщаше от едната и от другата страна няколко пъти. Беше доволен от действието и го правеше известно време. Накрая ми го връщаше и ме наблюдаваше как си го прибирам надълбоко в джоба.

– Доволен съм от теб, млади Джеймс Хенри. Добра работа вършиш.

– Благодаря ви, сър. Много ми харесва да работя така, щом е за вас.

– Господарят Ъмбит е много зает човек – казваше госпожица Крукшанкс.

– Не бива никога да харчиш този суверен, Джеймс Хенри – предупреждаваше ме старецът.

– Знам, сър. Много добре го знам – отвърщах аз, защото ми го напомняше при всяко мое посещение.

– Кажи го, Джеймс Хенри – изричаше той с много сериозен вид.

– Никога няма да изхарча моя суверен.

Къде изобщо бих могъл да го похарча? Със сигурност нямаше къде из фабриката, а в града не ми разрешаваха да ходя. Но пък само как не спираха да ми повтарят: „Не го харчи, никога да не си го похарчил“.

– Добро дете – казваше старецът. – Госпожа Груум ще ти изпече сладкиш. Тя е най-умелият готвач, най-добрият в цял Форличингъм. Големи късметлии сме, че ни изпраща храна тук в имението Лавров лист.

Тогава трябваше да му се поклоня леко и ме отвеждаха обротно към детската ми стая.

Имението Лавров лист, моят дом, беше най-високата и най-величествена сграда в целия район. Построена там като една огромна притегателна сила, като котва. Едно сигурно място. Място, което оставаше завинаги. На едно такова място можеш да заспиш с лекота, с мисълта, че когато се събудиш на сутринта, Лавров лист ще е все така там. Да, ето такова място беше то! Какъв късметлия бях и с всичките вкусотии за хапване!

Всъщност те бяха тези, които ми напомняха отново и отново какъв късметлия съм. Не съм убеден, че аз самият се чувствах така. Имението Лавров лист беше нещо като фабрика, макар че не бях сигурен какво точно се произвежда в него. На места тук беше много горещо. Имаше пещи и комини, които бълваха дим. И покриваха останалата част от предградиято със сажди.

Из цялата къща имаше тръби – огромни метални тръби, които се виеха като змии по таваните, редяха се като колони по стените, понякога с диаметър над сто и повече сантиметра. И бяха навсякъде тези тръби. Съмнявам се да имаше и една стая в цялата сграда, в която да няма тръби. Някои от тръбите бяха студени на допир, много студени, а други бяха ужасно горещи, дотолкова, че да те опарят.

Имаше много стаи, в които не ми беше разрешено да влизам.

„В никакъв случай няма да ходиш там, момче, чуваш ли? Там не е за теб. Стой далече от втория и третия етаж.“ „А откъде звънят камбаните?“ – питах аз. „Не ти влиза в работата“ – отговаряха те. „А защо звучат всички онези свирки и денем, и нощем?“ – чудех се аз. „Не те засяга това“ – отвръщаха те.

И така, за обобщение трябва да се отбележи, че познавах много малка част от имението Лавров лист. Понякога дочухвах разни неща от случващото се в къщата. Понякога бяха

неции викове, които отзвучаваха отнякъде недалече като писъци от болка. И бяха детски гласове, бих се заклел. И когато ги чувах, се смущавах. Тогава Ейда Крукшанкс взимаше един чук и започваше да удря по тръбите. Миг по-късно и виковете секваха.

– Чух ги, чух ги, госпожице Крукшанкс! Чух децата!

– Не, не си.

– Знам, че ги чух.

– Нищо не знаеш.

Е, и това си беше вярно.

Знаех, че името ми е Джеймс Хенри Хейуърд, че живея в лондонския район Филчинг, до самите хълмове на бунището. Знаех, че съм роден тук, във Филчинг. Мястото беше в кръвта, която тече във вените ми. Но всичко това ми го беше казала госпожица Крукшанкс, не беше нещо, което да си спомням сам. Наричаше ме мизернороден.

Опитвах всячески да си спомня семейството си, но не можех. Как изглеждаше майка ми, как изглеждаше баща ми? Имах ли братя или сестри? Защо бях затворен тук с нея, а не бях някъде с тях? Как се бях озовал в тази огромна къща? Защо изобщо живеях в тази фабрика?

– Може ли да изляза навън? – питах я. – Семейството ми все още ли живее там? Не мога да си ги спомня. Може ли да отида да ги видя?

– Не, не! – сопваше ми се тя. – Мръсно! Само ще се изцапаш там. Ще вземеш да се изгубиш навън, във Форличингъм. Не е безопасно, пълно е с ужасни хора, крадци и убийци. Дръпни се от прозореца, колко пъти да ти казвам!

И тогава ми се нахвърляше с думите:

– В теб ли е? Покажи ми го! Покажи ми!

И аз ѝ показвах монетата.

Само малки собственисти, това беше Филчинг. Виждаше се от прозореца – дребни пространства, запустели на места,

с разбити прозорци, дупки по покривите, едва закрепени стабилно сгради, издигнати с евтини материали и тем подобни.

Виждах и стената на буницето, която предпазваше Филчинг от масите боклук, а пък в отсрещния край на мръсното предградие се виждаше другата стена. Стената, която отделяше Филчинг от самия Лондон. Тя беше по-висока от стената на буницето и по-наскоро построена. Най-отгоре ѝ стърчаха шипове, а отвъд нея се простираше Лондон – истинският Лондон – ей там, така близо до нас, но и така далече, защото в този Лондон не трябваше никога да припарваме. Лондон беше недостижимо място за нас, хората от Филчинг. Не биваше да престъпваме границите на стената.

Под прозореца ми, отвъд огражденията на фабриката, се намираше най-близката до имението Лавров лист част от Филчинг. Беше една висока бяла сграда и от и в нея постоянно се стичаха хора с бърза крачка. Харесваше ми да ги наблюдавам. Щом погледнех през прозореца, виждах добре познатото уродливо предградие, което обичах. Знаех си, че копнея да изляза наскоро, да тръгна по онези негови виещи се мрачни улици. Някъде там беше и моето семейство.

Мъчеше ме ужасно главоболие и когато ме връхлиташе, когато горката ми глава прелееше от всичките ми размишления, госпожица Крукшанкс ми носеше от лекарството в супена лъжица. След като го изпие човек, отвътре го изпълва една истинска топлина и главоболието веднага изчезва, като че ли всичко някак се замъглява, но по един много приятен начин. Общо взето бих казал, че винаги ми беше едно мъгляво на мен. Знаех толкова малко, толкова много се пазеше в тайна от мен, като че ли живееш наскоро. А за капак, или просто за да затвърди всичко останало, беше госпожица Крукшанкс, със своето черно боне с воал отпред, така че да не виждам ясно лицето ѝ. Не ми беше позволено да го виждам. Различавах само очертанията му, сенки под воала. Така

и не го видях ясно никога. Не можех да кажа с точност как изглеждаше тя.

Само че дори след като си изпиех лекарството, не можех да спра да мисля за роднините ми там навън, във Филчинг.

– Знаете ли къде са родителите ми? – попитах я аз.

– Има много по-важни неща на този свят.

– Бих искал да ги навестя. Ако са някъде там, отвъд портите.

– Е, не може, момче. Не бива.

– И защо не може?

– Ех, тези въпроси! Въпроси, въпроси и нищо друго освен въпроси. Въпросите ти ме кълват като човки – човъркат ме и ме разяряват. Нека ти кажа нещо, което останалите ще ти спестят: районът е опасен и порутен, пълнен с болести и жестокости. Дори обикновените хора вече не го наричат Филчинг, сред тях е познат като Фалшсмрад, подходящо наименование за смрадливото тресавище, пълно със зарази, каквото всъщност е това място. По уличките дебне мъж, подвизаващ се с прозвището Шивача, и убива наред, а хората там са така незначими, че никой дори не си прави труда да повдига проблема.

Стъпиш ли вън от дома си, Джеймс Хенри Хейуърд, няма да оцелееш и минута там. Опасностите ще те дебнат на всеки ъгъл. Заразите се носят в самия въздух. Пристъпи през прага на това имение и умри. Пристъпи и се срини. Пристъпи и завинаги си отиди.

– Но нали и там живеят хора? Виждал съм ги из мрачните улици.

– Хора-плъхове, хора-хлебарки. Болни и умиращи хора...

Мисля, че тъкмо споменаването на „хора-плъхове“ разочвърка мозъка ми, защото изведнъж си спомних нещо, което не ме беше осенявало преди. Спомних си една къща, спомних си стая с пръстен под. В нея имаше шкаф с вратичка. Спомних си как отварям вратичката и намирам вътре едно малко момиче, което притиска пръст към устните си в жест да ме накара да

замълча. Спомних си го! Спомних си нещо! В началото няхах представа кое е момичето или откъде ми е хрумнала подобна мисъл. Но самата идея ми харесваше. Продължих да опитвам да изрисувам лицето ѝ в съзнанието си, но когато отворих отново шкафа в мислите си, момиченцето вече го нямаше, а на нейно място стоеше един плъх.

На следващата нощ, след като си бях спомнил за момиченцето в шкафа, дочух как госпожица Крукшанкс нашепва нещо в страничната си стаичка. Зачудих се за какво ли мърмори така усилено. Вече беше идвала два пъти, пристъпвайки на пръсти, за да провери дали спя и дали суверенът е под възглавницата ми, така че вероятно беше убедена, че най-сетне съм заспал. Аз обаче не спях и тихо, много тихо станах от леглото си и все така безшумно прекосих стаята си и надникнах в нейната – беше седнала на ъгъла на леглото си и държеше огледало в ръце. Видях как повдига воала си. Тогава зърнах и лицето ѝ. О, как се стъписах!

През центъра му преминаваше огромна пукнатина! Гигантска цепнатина право през средата! Като че ли беше някакъв глинен съд, а не човек от плът и кръв!

– Проклето изчадие! – изпищя тя, като се обърна.

– Много съжалявам, госпожице Крукшанкс, не исках...

– Отвратителен дребен крадец!

– Боли ли ви, госпожице Крукшанкс? Разреза имам предвид? Много съжалявам, няхах представа, че сте ранена. Извинете ме, госпожице.

– Мразя те!

– Разбирам, госпожице Крукшанкс.

– Върви си изпий лекарството. Веднага!

– Слушам, госпожице Крукшанкс.

– Няма да се отървеш така лесно от мен, момченце.

– Знам, госпожице Крукшанкс.

– Върви да си лягаш!

Чувствата ми към нея се промениха, след като видях раненото ѝ лице. Стана ми мъчно за горката стара Крукшанкс и реших да тая по-мили мисли към нея. Все пак и тя беше човешко същество, жена, с всички онези свои си женски работи, всички вещи и предмети, които го засвидетелстваха – жена, която явно е била малтретирана. Реших да не давам обаче много-много воля на тези мисли.

От този ден нататък прецених да не си пия лекарството – не ми се искаше вече съзнанието ми да се замъглява така. И започнах да се преструвам, че го пия. Пъхах го в джоба си. Или го изплювах, ако ми се удадеше възможността. И онази непрогледна бледност се изпаряваше и можех отново да се съсредоточа. Главата ме болеше непрекъснато, но си спомнях повече. Спомних си момичето в шкафа, вече виждах лицето ѝ по-ясно.

Криеше се, там беше тайното ѝ скривалище. Държеше и парцалената си кукла там. Започнах да се питам дали пък не ми е сестра. Започнах да се убеждавам, че наистина ми е сестра. И с това убеждение налице започнах да си спомням все повече, отвъд шкафа. Вече виждах цялата стая и хората в нея. Една възрастна жена, която кашляше, една по-млада и един мъж. Имаше и момче, прекалено заето с нещо. Първоначално не можех да доловя какво точно беше. След това се понапънах и картината се проясни все повече. Можех да надникна над раменете им. Изглежда, изработваха дребни клетки. Клетки... ама за какво им бяха тези клетки? Вдигнах поглед и съзрях огромен брой клетки – висяха от тавана, а в някои от тях имаше птици: проскубани чайки или мъряви гълъби.

По земята обаче имаше още клетки. Те си имаха нещо като похлупак на пружина. И тогава ме осени! Тогава ми стана ясно! Капани! Капани за плъхове, това бяха те. А онези хора там бяха мишеловци, точно така. Бяха ненадминати ловци на плъхове. Как лудо заби сърцето ми тогава. О, да, да, познавах ги. Знаех кои са и ги обичах. Те бяха моето семейство. Моето семейство бяха великите ловци на плъхове от Филчинг!

Ето го баща ми – силен и широкоплещ, с драскотини по целите ръце и лице, какъв отличен ловец на плъхове беше той! Ето я и мама – и тя цялата в драскотини, безпощадна и грижовна. Да, помня те, майко. Ето го и брат ми, учи се как се прави капан за мишки. И сестра ми с нейната парцалена кукла или не, парцален плъх – точно така, имаше си парцален плъх в рокля. Баба ми седи в ъгъла и поправя капани – два от пръстите на ръцете ѝ липсват още от ранните ѝ години на ловец. Само какви истории ни разправяше за онези времена, за дядо и за кафявите плъхове! А ето го и дядо – прегърбен, но ухилен до уши. О, мое семейство, семейство мое! Всичко се връщаше на големи приливни вълни. Колко беше хубаво да бъда с всички тях там.

Виждах и още картини – ето ме и мен сред всички тях, – излизах заедно с татко, нахлузил кожен костюм, тръгнал на лов и да поставя капаните. Ето я и къщата ни отвън – едноетажна постройка, доста разнебитена, но с щастливо развения на вятъра надпис над вратата: „ХЕЙУЪРД, ЛОВЦИ НА ПЛЪХОВЕ – ИЗЦЯЛО ЛИЦЕНЗИРАНИ ПО ЗАРЪКА НА ТЪН-КРИД АЙЪРМОНГЪР, ГЕНТ“. Да, моят дом, това беше моят си дом! Ето ги и залепените по стените реклами: „ПЛЪХОВЕ ЗА ПРОДАН“, както и „КАПАНИ ЗА МИШКИ, МУХОЛОВКИ, КАПАНИ ЗА ЧАЙКИ, МЕСО ОТ ЧАЙКИ, ХРАНИЛКИ ЗА ПЛЪХОВЕ, ПРЕПАРИРАНЕ – НИЕ ЩЕ СЕ ПОГРИЖИМ! ПЕРУШИНА НА КИЛОГРАМ И КОЖА! Какъв дом бе само, какво място! Ето го – това беше моят дом, Дом на плъховете, там ми беше мястото, там бяха роднините ми. Трябваше да го намеря.

Домът на плъховете.

Моят дом.

Това беше само началото. Трябваше да науча повече. Госпожица Крукшанкс си водеше дневник. Често я виждах да си пише в него, но никога не ми беше хрумвало да надникна в